

QUAN HỆ HỮU NGHỊ HỢP TÁC GIỮA TỈNH HÀ TĨNH VÀ TỈNH BÔLYKHĂMXAY (2001 - 2007)

NGUYỄN TRỌNG TỨ*

Những năm đầu thế kỷ XXI, tình hình thế giới và khu vực diễn biến nhanh chóng, tạo thời cơ thuận lợi to lớn, đồng thời cũng đặt ra nhiều thách thức gay gắt đối với nước ta trong quá trình phát triển đất nước và hội nhập kinh tế quốc tế. Đại hội Đảng lần thứ IX khẳng định chủ trương: “Thực hiện nhất quán đường lối đối ngoại độc lập tự chủ, rộng mở, đa phương hoá, đa dạng hoá các quan hệ quốc tế. Việt Nam sẵn sàng là bạn, là đối tác tin cậy của các nước trong cộng đồng quốc tế, phấn đấu vì hòa bình, độc lập và phát triển”¹, “Coi trọng và phát triển quan hệ hữu nghị, hợp tác với các nước xã hội chủ nghĩa và các nước láng giềng. Nâng cao hiệu quả và chất lượng hợp tác với các nước ASEAN”². Trong bối cảnh đó, tiếp tục đẩy mạnh và tăng cường hơn nữa mối quan hệ hữu nghị, hợp tác toàn diện giữa hai Đảng và nhân dân hai nước Việt - Lào anh em là phương châm chiến lược trong quan hệ hợp tác lâu dài giữa hai nước, “là quy luật phát triển và là nhân tố quyết định thắng lợi sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc của mỗi nước”³.

Trước yêu cầu tăng cường hơn nữa quan hệ thương mại, đầu tư và đáp ứng sự phát triển không ngừng của hợp tác kinh tế, Việt Nam và Lào đã ký Hiệp định bảo hộ đầu tư và tránh đánh thuế hai lần cùng nhiều văn kiện khác trên tất cả các lĩnh vực. Đồng thời, hai nước đã xây dựng các thỏa thuận chiến lược hợp tác kinh tế, văn hóa, khoa học kỹ thuật cho các giai đoạn 5 năm, 10 năm, trong đó đề ra những quan điểm cơ bản, các chủ trương cơ chế và những nội dung hợp tác theo ngành và lĩnh vực. Hàng loạt hiệp định, nghị định thư và các thỏa thuận hợp tác khác cũng được ký kết, tạo thành một hệ thống cơ chế hợp tác và văn bản pháp lý để các Bộ, ngành, địa phương hai bên áp dụng, thực hiện các chương trình, đề án hợp tác cụ thể⁴.

Sự phát triển không ngừng trong quan hệ Việt - Lào là nhân tố quan trọng, bảo đảm vững chắc mối quan hệ hợp tác lâu dài giữa các địa phương của hai nước. trong đó có Hà Tĩnh và Bôlykhămxay. Trong bối cảnh quan hệ hữu nghị hợp tác hai nước đang đi vào chiều sâu, cùng với yêu cầu đặt ra trong chiến lược phát triển kinh tế xã hội của mỗi tỉnh. nhiệm vụ tăng cường mối quan hệ hợp tác truyền thống giữa hai tỉnh đang đặt ra hết sức

* Trường Chính trị Trần Phú, tỉnh Hà Tĩnh

cấp thiết. không chỉ vì mục tiêu tăng trưởng kinh tế. giữ vững an ninh chính trị của mỗi địa phương, mà còn góp phần quan trọng vào việc thực hiện thắng lợi các thỏa thuận chiến lược giữa hai nước.

Nghị quyết đại hội Đảng bộ tỉnh và nhiều nghị quyết chuyên đề của Ban Thường vụ, Ban Chấp hành Tỉnh ủy đã khẳng định quyết tâm tiếp tục tăng cường quan hệ hợp tác lâu dài, toàn diện và có hiệu quả trên tất cả các lĩnh vực kinh tế, chính trị, văn hóa - xã hội, an ninh quốc phòng, giao lưu hữu nghị nhân dân... với Đảng bộ và nhân dân tỉnh Bôlykhămxay; coi đây là tài sản vô giá, là điều kiện đảm bảo cho sự ổn định chính trị và việc thực hiện thắng lợi nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội của hai tỉnh; góp phần vun đắp tình đoàn kết hữu nghị truyền thống đặc biệt giữa nhân dân hai nước.

Tỉnh ủy Hà Tĩnh đã kịp thời tăng cường lãnh đạo, chỉ đạo UBND tỉnh, các ngành, các đoàn thể, các tổ chức kinh tế, xã hội, cấp ủy, chính quyền các địa phương cơ sở trong toàn tỉnh, nhất là vùng biên giới, xây dựng chương trình, kế hoạch cụ thể nhằm tăng cường mối quan hệ hữu nghị hợp tác với tỉnh bạn trên các lĩnh vực. Nhiều đoàn đại biểu Đảng bộ, chính quyền, các ngành, đoàn thể tỉnh Hà Tĩnh và tỉnh Bôlykhămxay đã thường xuyên tổ chức các chuyến thăm hữu nghị, nhằm tăng cường hiểu biết, trao đổi kinh nghiệm lẫn nhau và ký kết các văn bản hợp tác trên các lĩnh vực. Tinh thần, nội dung văn bản hợp tác qua các cuộc hội đàm giữa đoàn đại biểu cấp cao hai tỉnh đều khẳng định quyết tâm của Đảng bộ

và nhân dân hai tỉnh tăng cường mối quan hệ hữu nghị toàn diện, lâu dài có hiệu quả trên tất cả các lĩnh vực, trong đó phải lấy hợp tác kinh tế làm trọng tâm, hợp tác chính trị, văn hóa - xã hội, an ninh - quốc phòng làm cơ sở đảm bảo vững chắc cho mối quan hệ hợp tác toàn diện của hai tỉnh.

Trong những năm qua, dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ tỉnh, sự nỗ lực của các cấp, các ngành, các địa phương, quan hệ hữu nghị hợp tác giữa Đảng bộ và nhân dân Hà Tĩnh - Bôlykhămxay ngày càng được tăng cường, đạt nhiều kết quả quan trọng trên các lĩnh vực và hiện nay đang “điễn ra sôi động, hiệu quả, có chiều sâu trên nhiều lĩnh vực. Trong đó, hợp tác về kinh tế - thương mại, giáo dục đào tạo là nổi bật nhất và tiếp tục được đẩy mạnh. Những thành tựu này đã góp phần vun đắp thêm mối quan hệ hữu nghị truyền thống đặc biệt giữa hai nước Việt - Lào nói chung và Hà Tĩnh với các tỉnh bạn Lào nói riêng”⁵.

Thực hiện các hiệp định đã ký kết, một số tuyến đường đáp ứng nhu cầu bức thiết về phát triển kinh tế, nhiệm vụ quốc phòng an ninh đã được xây dựng. Hà Tĩnh đã đầu tư xây dựng xong tuyến đường tuần tra biên giới Khe Sinh (mốc M13, M14) với nguồn vốn 4,9 tỷ đồng; đang thi công các tuyến đường Sơn Hồng - Cửa khẩu Nậm Xắc với số vốn 18,3 tỷ đồng; tuyến đường Vũ Quang - biên giới Việt - Lào với nguồn vốn 41,3 tỷ đồng; tuyến đường tuần tra biên giới Đồn biên phòng 571 - Mốc N6, N7 với số vốn 40.1 tỷ đồng; tuyến 571 - mốc N8 dự toán 34 tỷ đồng. Phối hợp với các cơ quan chức năng tỉnh bạn khảo sát.

lập dự án đường Sơn Hồng (Hương Sơn, Hà Tĩnh) - Nậm Òn (Phân khu Mường Chằm, tỉnh Bôlykhămxay) trị giá 40 tỷ đồng. Hà Tĩnh đã giúp bản Thông Pé, huyện Cẩm Cột xây dựng Khu trạm xá quân dân y kết hợp trị giá trên 400 triệu đồng.

Hà Tĩnh đã tổ chức các đoàn cán bộ phụ trách công tác nông, lâm nghiệp sang nước bạn để trao đổi kinh nghiệm sản xuất như giúp khai thác và phơi muối mỏ bằng ánh nắng mặt trời ở huyện Nóng Bốc; thí điểm trồng lúa chiêm tại Cẩm Cột; chuyển giao công nghệ kỹ thuật trồng trọt, chăn nuôi; làm thí điểm mô hình kinh tế vườn đồi, kinh tế hộ gia đình. Tỉnh bạn đã tổ chức các đoàn cán bộ sang làm việc và tham quan các mô hình sản xuất nông nghiệp, xây dựng kinh tế hộ gia đình và kinh tế vườn đồi ở Hà Tĩnh.

Hai tỉnh đã chỉ đạo và tạo điều kiện thuận lợi cho một số doanh nghiệp Hà Tĩnh đầu tư sản xuất và kinh doanh tại thị trường Lào như: Công ty Cổ phần xuất nhập khẩu đầu tư dây chuyền chế biến bột Becberin; doanh nghiệp Hưng Thịnh đầu tư dây chuyền sản xuất dây thép gai, cung cấp xi măng sắt thép, xăng dầu, hóa mỹ phẩm...vào thị trường Lào và nhập khẩu các loại: gỗ, nền đất, song mây...Hà Tĩnh đã hỗ trợ Công ty Lan Xạng thuộc Bộ Thương mại Lào mở Siêu thị tại Trung tâm Thương mại thành phố Hà Tĩnh (được Bộ Thương mại Việt Nam cấp phép hoạt động từ năm 2001). Hằng năm, các doanh nghiệp hai tỉnh đã tham gia các hội chợ Thương mại - Du lịch của nhau, qua đó quảng bá sản phẩm hàng hóa, dịch vụ, tìm

đối tác và cơ hội đầu tư, thúc đẩy mối quan hệ kinh tế giữa hai tỉnh và hai nước. Nhờ có chính sách ưu đãi thuế xuất nhập khẩu, một số mặt hàng nông sản có xuất xứ từ Lào được các doanh nghiệp ở Hà Tĩnh nhập về với khối lượng lớn. Hoạt động của chợ biên giới đã tạo điều kiện nhân dân vùng biên trao đổi, thúc đẩy sản xuất hàng hóa, góp phần xóa đói giảm nghèo, cải thiện đời sống nhân dân, từng bước đẩy lùi tình trạng vận chuyển hàng hóa trái phép qua biên giới.

Khách du lịch của Việt Nam đến Lào qua cửa khẩu quốc tế Cầu Treo ngày càng tăng; thị trấn Lạc Xao huyện Cẩm Cột tỉnh Bôlykhămxay đã trở thành địa chỉ du lịch và mua sắm hấp dẫn đối với du khách. Tuyến du lịch Hà Tĩnh - Lào - Thái Lan hoạt động khá hiệu quả.

Hà Tĩnh tiếp tục hỗ trợ và thực hiện các dự án chuyển giao khoa học - công nghệ cho Ủy ban khoa học - công nghệ - môi trường của Lào: dự án chuyển giao công nghệ, xây dựng các trạm xử lý nước, hầm khí Biogas, năng lượng mặt trời cho hai tỉnh Bolykhămxay và Khăm Muộn (với kinh phí 795 triệu đồng); dự án chuyển giao công nghệ sinh học nuôi cấy mô tế bào thực vật sản xuất các giống cây chuối, cây mía, cây chi xác, Paulownia,... (250 triệu đồng); dự án chuyển giao công nghệ sản xuất than tổ ong bằng nguyên liệu than Lào (290 triệu đồng); nghiên cứu xây dựng dự án khả thi về hệ thống quản lý đo lường (350 triệu đồng); hợp tác phát triển cây gió trầm để lấy tinh dầu trầm; giúp đào tạo đội ngũ kỹ thuật viên, cung cấp vật tư, hoá chất để triển

khai thực hiện các dự án. Ngoài ra, Hà Tĩnh đang hỗ trợ triển khai một số dự án bảo vệ môi trường sinh thái.

Trong những năm qua ngành giáo dục của hai tỉnh đã cử nhiều đoàn qua lại, tham quan, trao đổi kinh nghiệm. Một số chuyên gia toán học, vật lý được cử sang giúp bồi dưỡng cho đội ngũ giáo viên tỉnh bạn. Từ 1999 đến 2007 Hà Tĩnh đã tổ chức đào tạo tiếng Việt cho 35 cán bộ và tiếp nhận 42 cán bộ vào học tại trường đại học, cao đẳng, trung học chuyên nghiệp của tỉnh. Năm 2006, Hà Tĩnh đã giúp tỉnh bạn xây dựng một nhà 2 tầng với 8 phòng học trị giá hơn 1,7 tỷ đồng và tiếp tục hỗ trợ 1,5 tỷ đồng xây dựng trường học trong kế hoạch năm 2008.

Ngành Y tế của Hà Tĩnh và hai tỉnh bạn thường xuyên tổ chức gặp gỡ trao đổi về chuyên môn, kinh nghiệm về quản lý và xây dựng mạng lưới y tế. Hai bên đã tiến hành ký kết hợp tác trên các lĩnh vực phòng chống sốt rét, dịch bệnh, chăm sóc sức khỏe nhân dân. Các bệnh viện của Hà Tĩnh đã tiếp nhận tổ chức khám và chữa bệnh cho hàng trăm lượt cán bộ và nhân dân tỉnh Bôlykhămxay; tiếp nhận và đào tạo chuyên môn cho nhiều cán bộ, kỹ thuật viên ngành y tế tỉnh bạn; trao tặng 30 giường bệnh cho Bệnh viện huyện Cẩm Cột; trao tặng 1 máy dập viên thuốc; xây dựng 1 trạm xá cho bản Thồng Pe, huyện Cẩm Cột. Trung tâm Y học Dự phòng tỉnh đang tiến hành chương trình hỗ trợ thuốc và trang thiết bị y tế, tổ chức bồi dưỡng chuyên môn, nghiệp vụ phòng chống dịch bệnh truyền nhiễm tại tỉnh bạn.

Hà Tĩnh đã tiếp đón nhiều đoàn văn hóa, thể thao của tỉnh bạn sang giao lưu thi đấu, trao đổi kinh nghiệm. Năm 1999, tỉnh bạn đã cử đoàn bóng đá U16 sang thi đấu; năm 2000 tỉnh bạn cử đoàn các cháu Nhà Văn hóa thiếu nhi sang biểu diễn trao đổi kinh nghiệm với Nhà Văn hóa tỉnh Hà Tĩnh; Năm 2006 và 2007 đã tiếp đón đoàn nhiều đoàn cán bộ của bạn sang học tập và trao đổi kinh nghiệm trong quản lý và tổ chức hoạt động văn hoá: đón tiếp, giao lưu học hỏi và chia sẻ kinh nghiệm với Hội nhiếp ảnh Lào.

Từ năm 1999 đến nay, tỉnh Bôlykhămxay, tỉnh Viêng Chăn, thủ đô Viêng Chăn (CHDCND Lào) đã tích cực hợp tác với Hà Tĩnh trong việc tìm kiếm, cất bốc, quy tập 509 hài cốt liệt sĩ là chuyên gia, quân tình nguyện Việt Nam hy sinh tại Lào về nước an táng tại Hà Tĩnh. Trong điều kiện nhân dân các tỉnh bạn gặp khó khăn, Bộ đội biên phòng Hà Tĩnh đã giúp đỡ nhân dân bản Ma Ca I, Ma Ca II thuộc huyện Na Kai - tỉnh Khăm Muộn, bản Thồng Pe, bản Na Pê, huyện Cẩm Cột tỉnh Bôlykhămxay khám bệnh và cấp thuốc miễn phí; hỗ trợ lương thực, thực phẩm; cung cấp quần áo, giống cây trồng... với trị giá trên 70 triệu đồng.

Trong lịch sử đấu tranh giải phóng dân tộc, Việt - Lào là bạn chiến đấu thân thiết cùng chung một chiến hào, kề vai sát cánh bên nhau chống lại kẻ thù. Để bảo vệ vững chắc thành quả cách mạng đã giành được, bảo đảm hòa bình, ổn định cho phát triển kinh tế, quân và dân hai tỉnh tiếp tục hợp tác, giúp đỡ lẫn nhau xây dựng nền quốc phòng

toàn dân và an ninh nhân dân vững mạnh. Hai bên tăng cường phối hợp thực hiện nhiệm vụ bảo vệ an ninh biên giới, ngăn chặn các hoạt động tội phạm, vượt biên trái phép, buôn lậu qua biên giới, nhất là buôn lậu ma túy; tiêu diệt tận gốc các ổ phi, các băng nhóm chống đối có vũ trang; giải quyết một cách thỏa đáng những vấn đề phát sinh. Lực lượng vũ trang hai tinh thường xuyên tổ chức các buổi giao ban định kỳ, báo cáo tình hình phối hợp thực hiện các biện pháp bảo vệ an ninh quốc phòng và biên giới quốc gia, đồng thời tạo điều kiện thuận lợi để nhân dân qua lại buôn bán, trao đổi hàng hoá, giao lưu, thăm hỏi lẫn nhau.

Dưới ánh sáng của đường lối, chính sách đối ngoại của hai Đảng, sự nỗ lực của Đảng bộ, nhân dân hai tinh, quan hệ hữu nghị hợp tác giữa Hà Tĩnh và Bôlykhămxay giai đoạn 2001-2007 đã đạt được những kết quả khá toàn diện trên các lĩnh vực và ngày càng đi vào chiều sâu. Trong giai đoạn này, nội dung, phương thức hợp tác có những chuyển biến mạnh mẽ: Từ quan hệ hợp tác chủ yếu về chính trị, an ninh quốc phòng, chuyển sang quan hệ hợp tác toàn diện trên tất cả các lĩnh vực, trong đó, hợp tác về kinh tế, chính trị ngày càng có vị trí quan trọng. Cùng với nhiệm vụ trung tâm là hợp tác kinh tế, các lĩnh vực văn hóa, giáo dục, khoa học công nghệ, hoạt động tình nghĩa, giao lưu, hữu nghị nhân dân, công tác biên giới và an ninh quốc phòng tiếp tục được tăng cường. Từ quan hệ mang tính chất tương trợ, một chiều, từng bước chuyển sang quan hệ đối tác kinh tế hai

chiều, liên kết sản xuất, kinh doanh bình đẳng, cùng có lợi, vận hành theo cơ chế thị trường, phù hợp với cơ chế mở cửa, xu thế hội nhập và đường lối, chính sách đối ngoại của hai Đảng, hai Nhà nước. Hai bên luôn giành cho nhau những ưu tiên, ưu đãi hợp lý, sự giúp đỡ chân thành, vô tư, đầy nghĩa tình anh em, đáp ứng nguyện vọng của Đảng bộ và nhân dân hai tinh.

Trong quá trình thực hiện các chương trình, nội dung hợp tác, tuy còn bộc lộ không ít khó khăn, hạn chế do nhiều nguyên nhân chủ quan và khách quan, đặc biệt là tiềm lực kinh tế hai tinh còn nghèo, cơ chế, chính sách, môi trường đầu tư còn nhiều bất cập... song những kết quả đạt được trong giai đoạn này đã góp phần quan trọng vào việc thực hiện thắng lợi nhiệm vụ chính trị, kinh tế - xã hội, an ninh quốc phòng của Đảng bộ và nhân dân hai tinh, góp phần vun đắp thêm tình đoàn kết hữu nghị truyền thống đặc biệt, sự hợp tác toàn diện giữa hai nước Việt - Lào anh em.

1, 2. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ IX*, CTQG, H, 2001, tr.119,121

3. *Báo Nhân Dân*, ngày 24-4-2009

4. Xem: Nguyễn Tấn Dũng: *Mở rộng liên kết giao lưu quốc tế*, Đặc san Việt Nam - Lào: 45 năm hợp tác hữu nghị- Báo thế giới & Việt Nam, tr.6

5. Lê Văn Chất: *Mở rộng liên kết giao lưu quốc tế*, Đặc san Việt Nam - Lào: 45 năm hợp tác hữu nghị - Báo thế giới & Việt Nam, tr. 148.